

של הקב"ה שהוא עשר ספירות דז"א, ובחלק של השכינה שהם עשר ספירות של המלכות, כמו שכתב הזוה"ק במשפטים שבן י"ג שנה מקבל נפש ממלכות דאצילות ובן עשרים מקבל רוח מז"א דאצילות. **וְעַל דָּא אִי הָהוּא זְמַנָּא עֵבֶר עַל פִּיקוּדָא** ועל זה, אם באותו זמן שנעשה בן עשרים שנה עבר על מצוות קונו, **לְמַאן בְּעֵי לְמִיתָב** למי צריך לשוב ולתקן, כלומר באיזה ספירה ופרצוף פגם ששם צריך לתקן, ומפרש, **בְּאַתְרָא דְחָב וְנִיבֵיהּ** במקום שחטא בו שהיא המלכות, **וְלְמַאן בְּעֵי לְאַמְשָׁכָא** ואת מי צריך להמשיך אל המלכות כדי להאיר לה ולתקנה, **הָדָר וְאָמַר מִחְצִית הַשֶּׁקֶל** חזר ואמר מחצית השקל שהוא היסוד דז"א.

תָּא הֵוִי קוּדְשָׁא בְרִידָה הוּא וְכַנְסַת יִשְׂרָאֵל אִיקְרוּן
אַחַד בא וראה, הקב"ה-ז"א והשכינה נקראים אחד כי ז"א הוא ט' ספירות והוא כנגד א"ח - דאח"ד, ואות ד' היא המלכות. **וְכַד פְּנִסַת יִשְׂרָאֵל בְּגִלוּתָא** וכאשר השכינה בגלות שביהמ"ק חרב ואין חיבור של קובה"ו, **לָא אִיקְרִי אַחַד** לא נקראים ז"ו"ן אחד. **וְעַל דָּא מִחְצִית הַשֶּׁקֶל** ועל זה נאמר בתורה מצוות השקל, **דְּהוּא עֵשֶׂר גֵּרָה רָזָא דִּיו"ד** שהוא המחצית עשר גרה כי שקל הוא עשרים גרה כמ"ש עשרים גרה השקל, סוד אות י' שהוא היסוד, **בְּעֵי לְאַמְשָׁכָא וְלֵאנְהָרָא בְּאַתְרָא דְפְּנִים** וצריך להמשיכו ולהאירו ע"י שנותן עשר גרה שהוא מחצית השקל למקום שפגם שהיא המלכות.

וְדָא הוּא כּוֹפֵר נַפְשׁוֹ וְדָאִי וזה הוא כופר נפשו בודאי, **וְדָא נַפְשׁוֹ וַאֲ"ו אֵיהִי בֵּי דִינָא** שהרי נפשו אותיות נפש ו' היא המלכות

שהיא נפש של אות ו' שהוא ז"א שהיא בית הדין. ושואל אם חטא האדם **בְּמַאי**

אֶתְכַפֵּרָא וְאֶסְתַּלֵּיק דִּינָא במה יתכפר לו ויסתלק מן הדין והעונש ואמר,

בְּהוּא מַחְצִית הַשְּׁקָל וְדָא אֵיהוּ טוֹב דְּאֲנַהֵר לֵיהּ באותו

מחצית השקל שהוא היסוד, וזה הוא טוב שהוא היסוד, שמאיר לה למלכות כדי לתקן את

הפגם שהחוטא פגם בה. **וְכֹד מְתַדְבְּקִין תְּרוּוּיְהוּ בְּחָדָא** וכאשר

מתדבקים ומתייחדים שניהם כאחד, **טוֹב וְנַפְשׁ כְּדִין אֶקְרִי שְׁקָל**

הַקֶּדֶשׁ הטוב שהוא היסוד והנפש שהיא המלכות, אז נקראים שקל שלם כי שקל הוא

בחי' נפש והוא גימ' נפש. וקודש הוא היסוד שנקרא טוב. **וְאִיתְעַר כְּסָפָא**

יְמִינָא דְּמַלְכָּא לְגַבֵּי תְרוּמַת ה' ומתעורר בחי' הכסף שהוא חסד דו"א

שהיא ימין של המלך לגבי תרומות ה', שהיא השכינה.

וְעַל דָּא בַּעַא מַשָּׂה בְּשַׁעְתָּא דִּינָא ועל זה בקש והתחנן משה

רבינו בשעת התעוררות הדינים שהיה בענין המרגלים, **וְעַתָּה יְגַדֵּל נָא**

כַּח אַדְנִי. יו"ד רַבְתָּא יִתְחַבֵּר בְּהַדָּה דְּאֶקְרִי מַחְצִית

הַשְּׁקָל ועתה יגדל נא כח אדנ"י. יו"ד רבתי שהוא היסוד, יגדל ויתחבר עם המלכות,

שהיסוד נקרא מחצית השקל. **וּבְאֵן אֶתְר אֶתְחַבֵּר** ובאיזה מקום יתחבר זה

היסוד. ומפרש **בְּשַׁקָּל הַקֶּדֶשׁ** במלכות ואז שניהם נקראים שקל שלם. **וְכֹד**

תְּרוּוּיְהוּ מְתַחְבְּרִין וכאשר שניהם מתחברים יחד, **כָּל אֵינּוֹן בְּתֵי**

דִּינִין דְּבַתְרַע מְקַדְּשָׁא אותם דינים שהם בשער המקדש שהיא המלכות,

מִסֹּתֶלְקִין דְּלֹא לְמַעַבְדֵי דִּינָא מִסֹּתְלָקִים שְׁלֵא לַעֲשׂוֹת דִּין וְעוֹנֵשׁ בְּעוֹלָם,
 דִּהָא וּדְאִי כְּפָר נַפְשׁוֹ יְהֵב שְׁהֵרִי ע"י מִצְוֹת מַחְצִית הַשֶּׁקֶל כּוֹפֵר נַפְשׁוֹ
 נִתַּן, וּמִכְפָּר עַל נַפְשׁוֹ.

תָּא הֵי הָאִי כּוֹפְרָא בֵּא וְרֵאָה זֶה הַכּוֹפֵר נֶפֶשׁ שְׁהוּא מַחְצִית הַשֶּׁקֶל,
 כְּדָאִי הוּא לְכַפְרָא עַל עֵשְׂרָה שְׁבַטִין כְּדָאִי וְרֵאֵי הוּא
 לְכַפֵּר עַל עֵשְׂרָה שְׁבַטִים, דְּזַבִּינוּ לְיוֹסֵף, וְאַפְרִידוּ ז"ה מִזְא"ת
 וְעֵבְרוּ עַל פְּקוּדֵיִיא דְּמֵאֲרִיהוֹן שִׁמְכְרוּ אֶת יוֹסֵף שְׁהוּא בְּחֵי יִסוּד וְגֵרְמוּ
 לְהַפְרִיד זֶה שְׁהוּא ז"א [סג] מִזְאֵת שְׁהִיא הַמְלֻכּוֹת, וְעֵבְרוּ עַל מִצְוֹת אֲדוֹנָם. בְּגִין כִּד
 עֵשְׂרִים גֵּרָה הַשֶּׁקֶל, לְקַבִּיל הַהוּא דְּגָר בְּאַרְעָא
 נּוֹכְרָאָה וּלְפִיכְךָ עֵשְׂרִים גֵּרָה הַשֶּׁקֶל לְרִמּוֹז כִּי הִגְרָה כִּנְגַד יוֹסֵף בְּאֶרֶץ נִכְרִיָּה,
 דְּהֵינּוּ מִצְרִים, דְּאַסְתֵּלֵק מֵאַרְעָא קְדִישָׁא שְׁנִסְתַּלַּק מֵאַרְץ הַקּוֹדֵשׁ שְׁהִיא
 זֹא"ת בְּחֵי הַשְּׂכִינָה, וְנִמְכָּר בְּעֵשְׂרִים כֶּסֶף, וְנִמְכָּר בְּעֵשְׂרִים כֶּסֶף כִּמ"ש
 וַיִּמְכְּרוּ אֶת יוֹסֵף לִישְׁמַעֲאֵלִים בְּעֵשְׂרִים כֶּסֶף. וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל לָא אֲרִימוּ

אור הרשב"י

סימון אמר הקב"ה לשבטים, אתם מכרתם בנה
 של רחל בעשרים כסף, לפיכך יהיה כל אחד
 ואחד מגיעו בקע לגלגולת, הה"ד (שמות לח)
 בקע לגלגולת מחצית השקל. ומפרש המתנות
 כהונה ע"פ הירושלמי, שעשרים כסף הם
 חמשה שקלים, וא"כ מגיע לעשרה אחים
 מחצית השקל לכל אחד ואחד, ולזה כתוב
 מחצית השקל בה' הידיעה, לרמוז על אותו
 מחצית השקל שהגיע לכל אחד מהשבטים
 במכירת יוסף.

[סג] ויש לדקדק מדוע צוה הקדוש ברוך הוא
 את עם ישראל שיביאו מחצית השקל ולא
 שקל שלם, והלא דבר שלם זה יותר מכובד,
 וכמו שמצות לקיחת אתרוג הוא דוקא בשלם
 ולא חצי, ובשבת מקפידים לקחת שתי
 כיכרות שלימות, אם כן מה שונה מחצית
 השקל. אלא יש כמה טעמים לדבר.

מצות מחצית השקל באה לכפר על עוון
 מכירת יוסף שמכרוהו בעשרים כסף, כמובא
 במדרש (ב"ר פר' פ"ד סי' ח"י) א"ה יהודה בר
 הלל

רִישָׁא מִהֶהוּא שַׁעְתָּא בְּהֵוּא חוּבָא וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל לֹא הֲרִימוּ רֵאשִׁים
מֵאֹתָהּ שְׁעָה בְּגַלְלֵי אֹתוֹ חֲטָא. אָמַר לִיָּה קוּדְשָׁא בְּרִידָּהּ הוּא
לְמֹשֶׁה, אִי אַתָּ בְּעֵי לְאַרְמָאָה רִישִׁיהוּן לְעֵילָא אָמַר לוֹ
הַקְבִּי לְמֹשֶׁה אִם אַתָּה רוּצָה לְהַרִים אֶת [T0] רֵאשִׁים שֶׁל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְמַעַל כַּמִּשְׁכָּן כִּי תִשָּׂא
אֶת רֵאשִׁי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, אִז צָרִיךְ, זֶה יִהְיֶנּוּ, כָּל שִׁיתֵנוּ מִחֲצִית הַשְּׁקָל בְּחֵי הַיִּסוּד
הַנִּקְרָא כָּל וְאִז יִתְחַבְּרוּ וְיִתְיַחֲדוּ זֶה עִם זֶה א"ת.

תָּא חֲזִי הֶהוּא צְדִיק כָּל אֲקָרִי בֵּא וְרֵאָה, אֹתוֹ שְׁהוּא יוֹסֵף הוּא נִקְרָא
בְּשֵׁם "כָּל" שְׁהוּא בְּחֵי הַיִּסוּד כִּי כוֹלָל בְּתוֹכּוֹ חֲמִשָּׁה חֲסָדִים שְׁכַל אֶחָד כְּלוּל מִי"ס,
וּכְנֻסַת יִשְׂרָאֵל עֲשִׂירָאָה דְּכֻלְהוּ וּכְנֻסַת יִשְׂרָאֵל שְׁהִיא הַשְּׁכִינָה, שְׁהִיא
עֲשִׂירִית שֶׁל כָּל הָעֶשֶׂר סְפִירוֹת אֶתְכֻלִּילַת בֵּיה אֶתְקָרְבוּ דָּא בְּדָא
נִכְלַלַת בּוֹ וּכְשִׁמְתֻקְרָבִים וּמִתְיַחֲדִים זֶה עִם זֶה, כְּדִין שְׁקָל הַקְּדֵשׁ אֲקָרוּן

אור הרשב"י

כיבר כסף. א"כ, כמו שבפעם הראשונה
הקדושה התגברה על הס"א וע"י מצות
השקלים פדינו עצמנו ונפשותינו מיד המן
וגונדא דיליה, כך בכל שנה ושנה כאשר
אנחנו בשבת קודש קוראים בציבור פרשת
שקלים, מכניעים את הס"א והמן הרשע
ופודים נפשינו מן הס"א ומקליפת המן,
ומתעלים בקדושה. והוא מש"כ: כי תשא את
ראש בני ישראל, וה' בראשם, ומתעורר ענין
בנין ביהמ"ק, ונזכה לקיים מצות שקלים
בפועל אמן.

[T0] הגה אמרו רבותינו במדרש תנחומא, וז"ל:
ובפרשת שקלים אמר משה לפני הקב"ה:
רבנו של עולם, משאני מת איני נזכר. אמר
לו הקב"ה: חייך, כשם שאתה עומד עכשיו
ונותן להם פרשת שקלים ואתה זוקף את
ראשן, כך בכל שנה ושנה כשקורין אותה
כאילו אתה עומד שם באותה שעה זוקף את
ראשם. וכידוע מה שאמר רבינו האר"י זיע"א
והרש"ש זיע"א, כי כל שנה ושנה מתגברת
אותה קליפת המן הרשע להשמיד להרוג
ולאבד, והקב"ה הקדים את מצות השקלים
לאבד את מחשבת המן לשקול עשרת אלפים